

Tisza-liget létesítése Szeged egyik szégyene helyén

dr. Rigó Mihály
ny. mérnök

„Ha küzdesz, veszíthetsz, ha nem küzdesz, már veszítettél.”

dr. Regdon Ibolya

a szegedi Radnóti Gimnázium tanára

Szeméttelp lett az egykori szegedi Tisza-teherpályaudvar területe. A terület olyan jól el van dugva, hogy sok szegedi nem is sejtí, hogy mi van híres belvárostól negyed órai sétára. Lehet, hogy nem csak a Széchenyi térrel kellene bajlódni?

Az alábbiakban ide egy kis városi erdőt, egy ligetet javaslak létesíteni, mely minden fantazmagória elképzelésnél olcsóbb, de mégis egy szép rendezett felület lenne.

Hol fekszik?

Mivel a Dómtól, a szegedi klinikáktól csak 15 percnyi sétával elérhető, mondhatom, hogy a szegedi belvárosban fekszik.

A légifényképen látható a Tisza-folyó és a védelmi töltése. A kép bal szélén látszik az Alsóvárosi Havas Boldogasszony-templom közel négyzet alakú telke. A kettő között feketében láthatók a Budapest felől beérkező vasúti vágányok az Indóház téri szegedi Nagyállomással. Az előbbi nagyállomási vágánymező és a Tisza védtöltése között fekszik az egykori teherpályaudvar, mintegy a Nagyállomás árnyékában.

A Tiszára merőleges határai nagyjából két aluljáró közelében vannak.

A teherpályaudvar város felőli vége majdnem kinyúlik az árvízi emlékműig, az ún. Nagykölyukon és az Oldal utcán is túl.

Az. ún. Nagykölyuk.

<https://www.delmagyar.hu/szeged-es-kornyeke/tul-a-sineken-a-szegedi-tisza-palyaudvaron-3783994/>

Az ún. Kiskőluk

<https://www.delmagyar.hu/szeged-es-kornyeke/tul-a-sineken-a-szegedi-tisza-palyaudvaron-3783994/>

A terület Pest felől vége a volt laktanya sarkánál, a Kiskőluknál.

Mekkora is ez a terület?

Látszólag kis területről van szó, pedig egy korabeli térkép mást mutat!

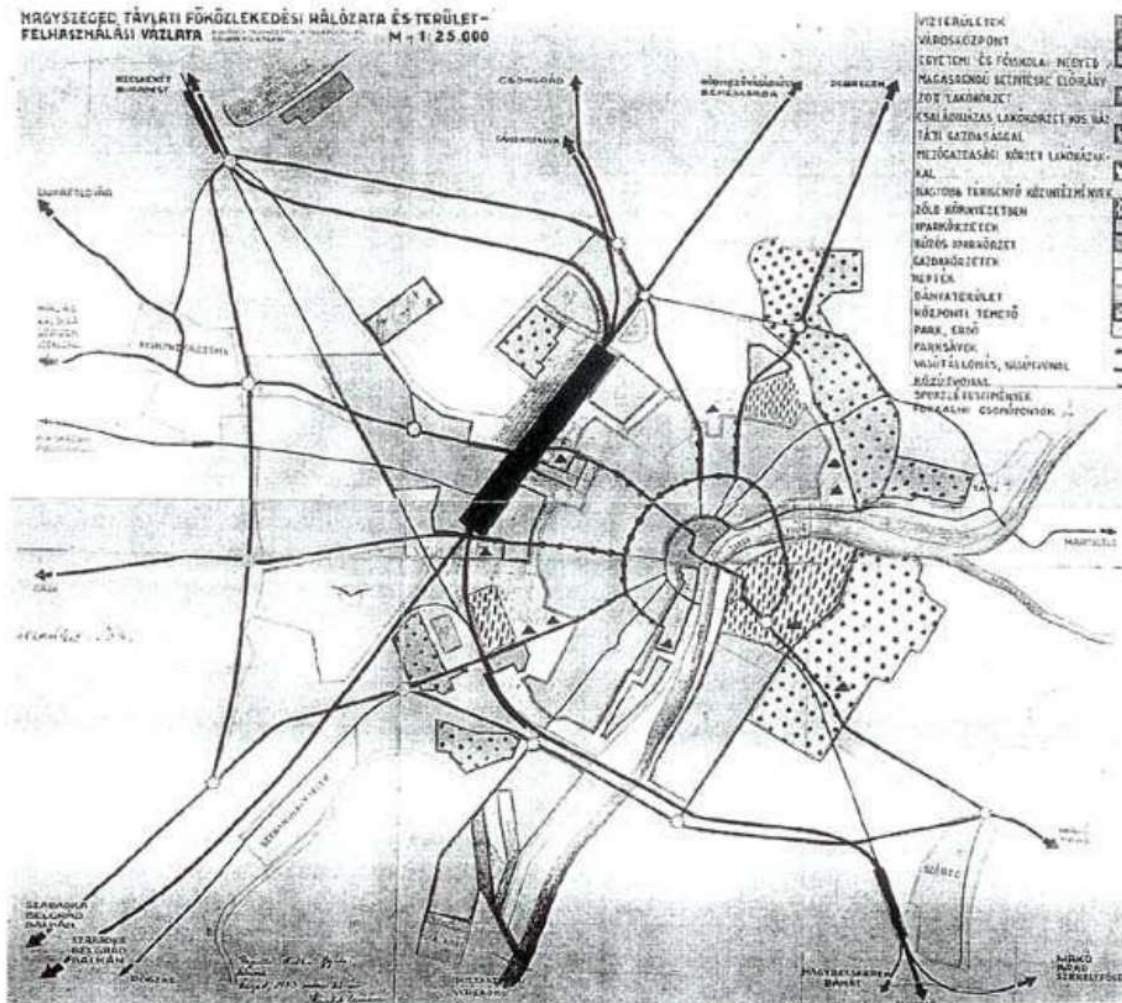

file:///D:/Users/User/Let%C3%B6lt%C3%A9sek/IVS_8_fejezet_felulvizsgalt.pdf

Jól érzékelhető, hogy a Nagyállomás és mögötte, az árnyékában megbúvó teherpályaudvar a Tisza partból elveszi, eltakarja, elszigeteli a városi szakasz majdnem egyharmadát, a Rendező pályaudvartól a volt vasúti hídig, az Alsóvárosi részen.

Nyilván erre az értékes területpazarlásra semmi szükség nem lenne, ha Lechnerék Szeged újjáépítésekor belenyúltak volna a szegedi vasúthálózatba. Azaz: az építészekon kívül közlekedési szakembereket is bevetettek volna.

A helyi mérnökök tudták a jó megoldást, mint ez az 1950-es terven is látszik:

Az 1950-es szerkezeti terv

file:///D:/Users/User/Let%C3%B6lt%C3%A9sek/IVS_8_fejezet_felulvizsgalt.pdf

Ezen csak egyetlen főpályaudvara lett volna Szegednek, a mai Rókusi-állomás. A vasúti híd pedig a mai medencés kikötő mellett lett volna, önálló vasúti hídként, melyről Temesvárra mentek volna a vonatok, közvetlenül a Dorozsmai állomás irányából. A Pestről Szegedre érkező vonatok egy ívvel a Rókusi-állomásba jutottak volna be.

Így Alsóvárosnak is lehetett volna, lehetne nagyon értékes Tisza-partja.

Ezt az ideális helyzetet ma is előállíthatná a város!

Egy rövid történet

A Tisza teherpályaudvaron nagy forgalom utoljára az M43-as autópálya építése idején, 2010-ben volt, agyagvonatok érkeztek ide a délegyházi bányából – olvastuk az Indóház magazin 2019-es cikkében, amelyben arra is kitértek, hogy régen RoLa-terminál is működött itt. A környékeliek tiltakozása és a kamionforgalom miatt Dorozsmára települt át, azóta ott is megszűnt. Néha-néha még megpakolnak tehervagonokat gabonával, sóderrel, a hattyasi rendező pályaudvarról érkeznek be a szerelvények.”

<https://www.delmagyar.hu/kozelet/helyi-kozelet/illegalis-lerakova-alakitjak-a-tisza-palyaudvart-a-szemetelok-4932852/>

Azóta eltelt 11 év! Nem tűnt föl?

Mi a helyzet a megszűnés óta?

2008. IV.

Az enyészete lesz lassan a szegedi Nagykőlyukon túli világ.”

„Megállt az idő? A természet visszahódítja az elhagyott Tisza pályaudvart”

„Errefelé is a vasút fénykorára, és a szocialista gazdaság jellegzetességeire utal minden részlet. A Cegléd–Szeged vonallal egyidős, 1857-ben épült a két jelentős méretű boltozat: a Szeged állomás alatti Nagykőlyuk és a rendező pályaudvarnál lévő Kiskőlyuk. A békeidőkbeli stílusú raktéripületek közé zárt hat sínpárt felverte a gyom, a rámpákat meghódítja a vadszőlő. A rozsdás váltókon túl az enyészetnek hagyott kisebb-nagyobb épületek. A sínek melletti „szocreálosan modern” emeletes palotán megfakult feliratok: „Volán expedíció”, „Vámügynökség Zollhof” és érvényüket veszített telefonszámok. A Szövetkezet utca hirtelen véget ér: a paprikagyáron, a konténerhegyeken és a kombiterminálon túl a kátyús úttest átcusszan a Kiskőlyukon.”

<https://www.delmagyar.hu/szeged-es-kornyeke/tul-a-sineken-a-szegedi-tisza-palyaudvaron-3783994/>

13 évvel ezelőtt már biztos ez volt a helyzet!

2013. III.

„A Tisza pályaudvar tehát a jelenlegi helyzetet tekintve nem kerülheti el az elbontást. A Közlekedési Hatóság megkeresésünkre közölte, a 2011-es bontási kérelemmel kapcsolatos eljárás kapcsán hiánypótlást kellett benyújtani. Azonban a bontási engedély kiadása nem kötelezi a magyar vasúttársaságot annak végrehajtására, csupán annak lehetőségét adja meg a megszabott határidő lejártáig.”

<https://iho.hu/hirek/mi-lesz-veled-tisza-palyaudvar-130315>

2018. VII.

„Posztapokaliptikus filmet is forgathatnának Szeged elhagyatott pályaudvarán”

posztapokaliptikus=nagyjából olyasmit takar, hogy nagy világégés utáni, erősen negatív előjellel. Milyen jelzöt lehetne erre kitalálni?

https://www.gyakorikerdesek.hu/kultura-es-kozosseg_nyelvek_424871-mit-jelent-a-szo-posztapokaliptikus

„Múlt héten az Árvízi emlékműnél tartottunk terepszemlét, majd miután visszafelé indultunk, egy nagy szemétrakásra lettünk figyelmesek az Állomás utcánál. A gazzal benőtt út felől döglegyek tucatjai erőteljes ürülékszag kíséretében szállingóztak a parkoló felé. Mivel az emlékmű esetében is így bukkantunk hajléktalantanyára, így most is elindultunk az orrfacsaró bűz forrása felé, annak reményében, hátha találunk egy újabb szegényfoltot. Találtunk, még hozzá nem is akármilyet.

Szeméthegek, leégett raktárak, és a gazdsungelben megbújó állomás”

Az üvegszilánkokkal körülvelt lepusztult raktárépületet évekkel ezelőtt sorsára hagyták. (Fotó: Kovács Ferenc)

„... elképesztő látvány tárult elénk: ott állt a Tisza pályaudvar, amely jól láthatóan hatalmas harcot vív a természettel, ugyanis a vadon minden erővel próbálja visszafoglalni azt, ami egykor az övé volt.”

<https://szegedma.hu/2018/07/posztapokaliptikus-filmet-is-forgathatnanak-szeged-elhagyott-palyaudvaran>

Méltó ez a látvány Szeged belvárosához?

2019. VI.

„A Tisza pályaudvar még mindig a MÁV tulajdonában van. Megkeresésünkre a vasúttársaság közölte, az elmúlt időszakban keresték és jelenleg is keresik a hasznosítás lehetőségét. A területen található épületek jó részének üzemi funkciója megszűnt, azonban a rakodóterület jelenleg is üzemel, az érintett ingatlanrészen több épület önkormányzati tulajdonban van.”

„A korábban vasútüzemi funkciót betöltő épületek bérbeadására nem volt lehetőség. Az ingatlanokon lévő szolgálati lakások jó része megüresedett, azokat a vagyonvédelem érdekében lezártuk. A területen illegálisan elhelyezett hulladék elszállítását a vasúttársaság a lehetőség szerint évente elvégzi. A sorozatos rongálások és önkényes lakásfoglalások felszámolására a MÁV intézkedési tervet dolgozott ki, egyeztetéseket kezdeményezett a szegedi rendőr-főkapitánysággal és az önkormányzattal.” – olvasható a vasúttársaság válaszlevelében.”

<https://szegedma.hu/2019/06/vadallatok-uraljak-szeged-elhagyott-palyaudvarat>

2020. II.

„... felfedezték viszont a területet a szemetelők. Kommunális szemét, sít, flakonok hevernek a sóder- és kőkupacok tövében, amelyek közül némelyik kisebb hegygel ér fel, és olyan régóta vannak ott, hogy már saját növényviláguk alakult ki.”

Bűz, ürülék, szemét

A Tisza pályaudvarnak két kijárata is van a Szövetkezeti út felé, mindkettőt hulladék szegélyezi, ahogy az Állomás utca felőli bejáratot is. Ez nem újdonság, de a rozsdás víztoronyhoz közelebbi kijárat mellett nejlonszakok tűntek fel az utóbbi hetekben, mellettük kollektív tönkrement cipőkből, műanyag flakonokból. A másik oldalon omladozó épületek – úgy tudjuk, az épületek jó része vasúti tulajdon, volt már rájuk bontási engedély is. Az Állomás utca elején áll a dialízisközpont, a pályaudvar felől nyílik a bejárat. Előtte rendezett a terep, de a romos épületek között bűz, ürülék és szemét fogadott minket. Régóta hajléktalanok laknak itt, 2010-ben gyilkosság is történt az egyik lepukkant épületben.”

„Abból is látszik, nincs nagy élet a környéken, hogy rendszeresen látni arra őzeket vagy a nyomaikat. Keresik a hasznosítás lehetőségét, és lehetőség szerint évente elszállítják a hulladékot – így válaszolt tavaly a vasúttársaság az egyik helyi hírportál kérdésére, az illegális épületfoglalók ellen pedig intézkedési tervet dolgoztak ki.”

<https://www.delmagyar.hu/kozelet/helyi-kozelet/illegalis-lerakova-alakitjak-a-tisza-palyaudvart-a-szemetelok-4932852/>

2021. Egy kis mozgókép:

https://www.youtube.com/watch?v=D_3mGoWdPYk

2021. V.

A szegedi Tisza teherpályaudvar haláltusája

A régen használt, belakott épületek mára hulladéklerakók, ahol a gaz és a pipacs már a tetőszerkezetben megterem. A világ teljes: pandamacival és Rózsaszín Párduccal is találkozhatunk. Az elmúlás képei ezek”

„A képek közt rálátunk Szeged jelképére, a dómra is: valljuk be, szokatlanul. Tanulság? Pár utcányira a komfortzónától, ilyen alternatív világokba cseppenhetünk.”

„Bár a Nagyállomástól csak pár utca választja el, mégis más világ ez, ami itt fogad.”

Ilyen közel van ehhez a mocsokhoz a belvárosunk!

<http://vaskarika.hu/hirek/reszletek/20512/a-szegedi-tisza-teherpalyaudvar-halaltusaja/>

Elég ennyi kép? Ennyi is meggyőző, vagy kellenek még továbbiak? A helyi sajtó helyesen teszi a dolgát, de mintha ez kevés lenne!

Lehet ezzel is nagyon zöld város Szeged?

Mennyi kell még, hogy a városházi döntéshozók bármit is meglássanak, meghalljanak?

Mit kellene tenni?

Szegednek nagyon kevés a zöldfelülete, még több erdőnek, ligetnek kellene a városban lenni.

1. A MÁV (=állami) földterületeket minél előbb át kellene venni a városnak, és önkormányzativá tenni. A MÁV-nak ez a földterület már nem kell. A fővárosban is megfigyelhetők azok a vasutas folyamatok, amelyekben az ottani nagy pályaudvarok területit erősen átszabják, területüket csökkentik, a fölöslegeket leadják a városnak. A szegedi város mindig később ébred, mint az ingatlanspekulánsok? Kinek jó ez? A tohonyaság árát mindig kötelező megfizetni?
2. A terület vágányhálózatát el kell bontani. Tudtommal a MÁV ezt a szakhatósággal már engedélyeztette.
A továbbiakra kertészmérnöki terv kell.
3. A terület felhagyott épületeit, melyek főleg különféle raktárak, magasrakodók szintén el kell bontani, az anyagokat elszállítani.
4. A hatalmas terület feleslegessé vált aszfalt és beton burkolatai, mint előbb. A meglévő utak burkolata szerintem megmaradhat.
5. Tereprendezést kell végezni, elsimítani az esetleges terepi egyenetlenségeket.
6. Fásítani a teljes területet őshonos, túlkoros fafajokkal.

A területen ezután később is sétautakat, sportpályákat lehet viszonylag olcsón kialakítani. Mint városi erdő, városi liget létezzen. Ha később épülne is valami, az a nyugodt kertvárosi jellegnek feleljen meg.

Mindenképpen meg kell akadályozni városrendezési eszközökkel azt, hogy a nagy területre

- **pláza, vagy bármilyen áruház épüljön be,**
- **parkolóhelyek épüljenek,**
- **minden nagy autómennyiséget vonzó létesítmény építését,**
- **átmenő forgalmat vivő új út építését is.**

Hasonló tartalmú cikket már én is írtam, már majdnem 10 évvel ezelőtt, sajnos minden eredmény nélkül.

Kérem városunk képviselőit, hogy egy közgyűlést tartsanak a helyszínen, a saját szemükkel győződjenek meg a valóságról.

Természetesen a munkák fedezetére valamilyen pályázatot is írni kellene.

Szeged, 2021. XI. 20.